

PREGLED FRANCUSKOG PILANARSTVA

A SURVEY OF FRENCH SAWMILLING INDUSTRIES

Rudolf SABADI*

SAŽETAK: Francuska je deset puta veća od Hrvatske i ima oko 12 puta više stanovnika, ali su francuske šume po autoktonosti i prirodnom održanju slične onima u Hrvatskoj, iako se posjedovne strukture bitno razlikuju (u Francuskoj je privatan šumposjed 74 %). Preko jedne četvrtine zemlje pokriveno je šumama, dvije trećine od njih su listače.

Drvna zaliha svih francuskih izvora je oko 1,8 mlrd.m³, a godišnje sječe su oko 48 milijuna m³, što je silna osnova za razvoj prerade drva, koja po koncepcijama i suvremenosti sve više sliči najnaprednjima. Jedan od prvih znakova su nove pilane velikih kapaciteta i visokog stupnja iskorišćavanje drveta.

Francuska sudjeluje u ukupnim sječama u EU 15 %, prva je među zemljama EU u proizvodnji trupaca listača.

Kao visokorazvijena industrijska zemlja, s visokim životnim standardom, Francuska je deficitarna u mnogim sortimentima drvne branše, trend koji će se nastaviti, jer unatoč sve boljem njegovanju i korištenju šuma, manjak se ne može namaknuti iz nacionalnih izvora.

Ključne riječi: Postotak šumovitosti – drvna zaliha – Prirast i sječa – Pilanarstvo – Piljena građa četinjača i listača – Proizvodnja, izvoz i uvoz piljene građe.

UVODNE NAPOMENE – Introductory remarks

Ovaj osvrt trebao bi našim šumarnicima i stručnjacima u industriji drveta približiti Francusku. Iako je deset puta veća od Hrvatske i preko 11 puta mnogo ljudnija, francusko šumarstvo une-koliko je slično hrvatskom: drvna zaliha sastavljena je pretežito od autoktonih listača, uz mnoge druge sličnosti.

Autor ovoga pregleda godinama već proučava francusko šumarstvo i preradu drveta, pa je tako i nastao po obujmu i podacima rukopis s mnoštvom informacija. Kako su izgledi da bi rad mogao biti objavljen skraćeno, autor se odlučio parcijalno objaviti neka najzanimljivija poglavila. Dio koji obrađuje općenitosti i pregled šumarstva po obujmu je takav da ne može biti

objavljen serijom članaka u ŠL, odlučeno je da se prikažu neki segmenti francuske industrije drveta. Započeli bi s pilanarstvom, pa ako bude interesa priredili bi i osvrt na ostalu preradu drva te velike i lijepе zemlje.

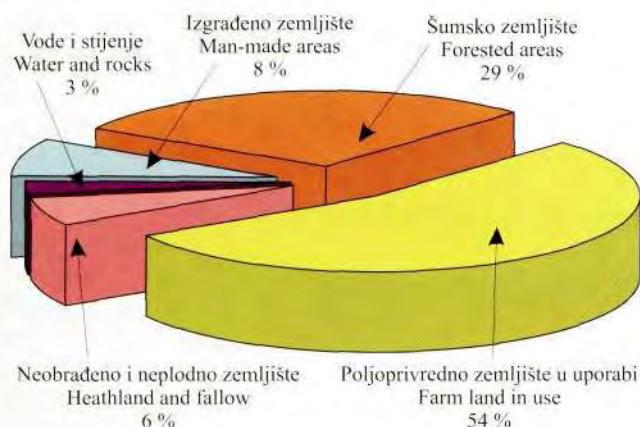
Rad je nastao intenzivnim proučavanjem raspoloživih publikacija, kontaktima se većim brojem francuskih šumarnika, kao i višestrukim posjetama toj zemlji i pregledom nekih svjetski poznatih šuma (Hagenau, Fontainebleau, Compiègne, Bercé, Tronçais i drugih) te nekih industrijskih poduzeća u Francuskoj i s francuskim kapitalom formiranih zajedničkih poduzeća (u Njemačkoj i drugdje), kao i drvoradrivačkih kapaciteta koja pripadaju stranom kapitalu.

ŠUMSKO BOGATSTVO – Forest resources

Metropolitanska Francuska (uključivši i Korziku) imala ukupnu kopnenu površinu 549.220 km² i broj sta-

novnika oko 56 440 000, od toga na suhozemnu površinu otpada 543.250 km². Uporaba zemljišta prikazana je na sljedećoj slici (1).

* Prof. (u m.) dr. sc. Rudolf Sabadi, Račkoga 12, Zagreb

Slika 1. Uporaba zemljišta u Francuskoj

Figure 1 Land Use in France

Francuska je šumovita 24,6 % od ukupne površine i ima 13 405 000 ha šuma, od kojih su 3,514.000 ha javne šume (ili 26 % od ukupne površine svih šuma), a 9.544.000 ha ili 74 % svih šuma su privatne.

Osim naprijed navedenih površina, klasificirano kao "ostalo zemljište obrasio drvećem" nalazi se 1.044.000 ha ukupno, od čega je 160.000 ha u javnom, a 936.000 ha u privatnom posjedu.

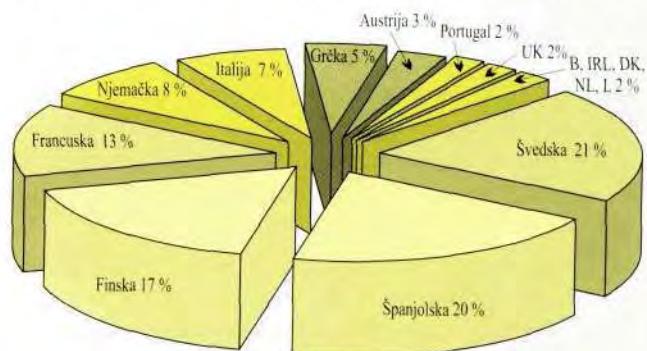
Drvna zaliha na površinama klasificiranima kao šume i šumsko zemljište je 1,787.000.000 m³, a na površinama izvan šuma 46.000.000 m³. Neto godišnji tečajni prirast u šumama je 65.855.000 m³, a izvan šuma 1.732.000 m³. Ukupna godišnja sječa kreće se negdje oko 48.000.000 m³ godišnje.¹

Dvije trećine svih francuskih šuma su listače, među kojima su najvažnije hrast i bukva. Jedna trećina svih šuma, suprotno stanju u umjerrenom pojusu Europe

npr. Njemačkoj i Austriji, su četinjače, među kojima su najzastupljeniji borovi, a tek potom smreka i jela, dok su ariš i os-tale četinjače manje učestale. Skandinavske pak šume pripadaju borealnoj regiji.

U Europskoj zajednici Švedska (317 ar/stan) i Finska (450 ar/stan), dominiraju po broju ari po stanovniku, dok Nizozemska ima samo 2 ar/stanovniku. Francuska pri tom zauzima visoko šesto mjesto sa 33 ari/stanovniku šuma.

Ukupne šumske površine Europske zajednice pripadaju pojedinim zemljama kako je prikazano na slici 2.

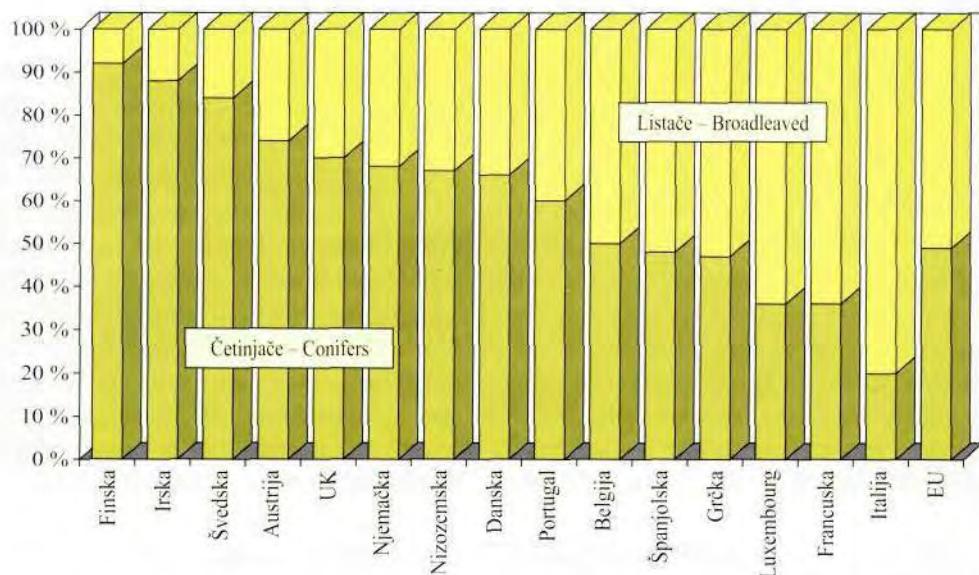

Slika 2. Šumske površine u Europskoj zajednici

Figure 2 The forested areas in the European Union

Kao što je poznato, domenjalna Francuska je administrativno podijeljena u 22 regije i 95 departmana. Najšumovitija regija je Aquitaine (sastoji se od departmana: Dordogne, Gironde, Landes, Lot-et-Garonne i Pyrénées-Atlantique) kako je to vidljivo na slici 4.

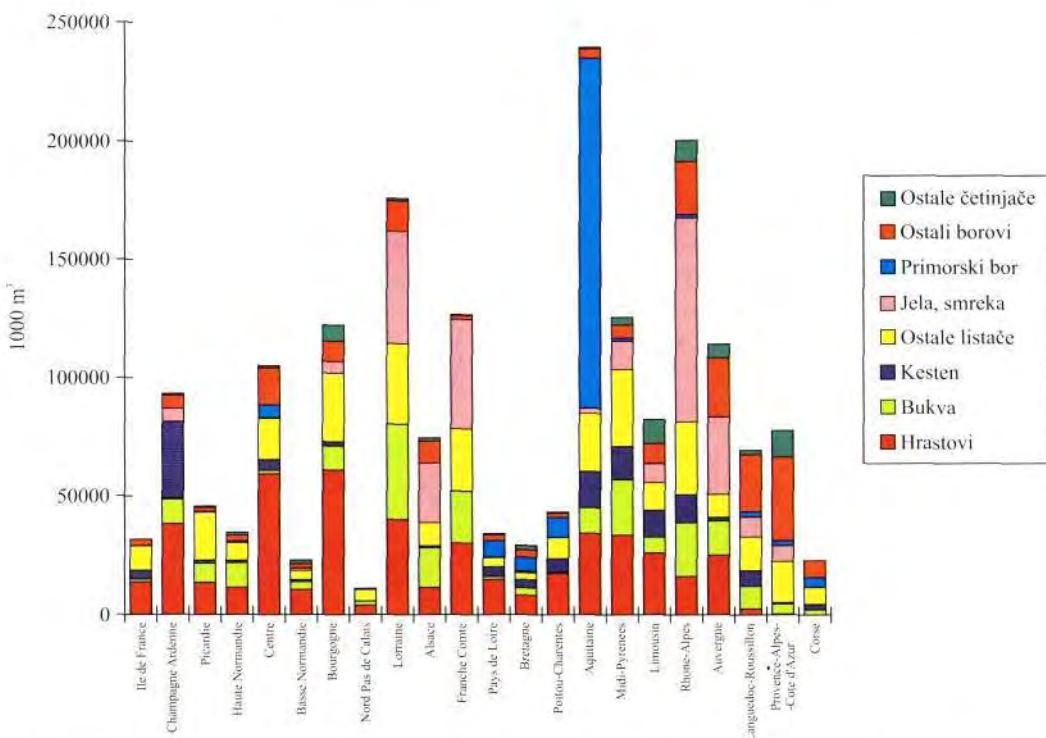
Nakon loše konjunkture 1996. godine, proizvodnja šumskih sortimenata u Francuskoj se 1997. našla na

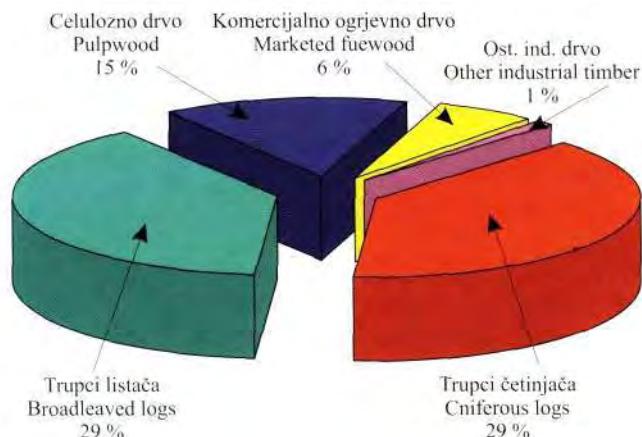
Slika 3. Odnos listača i četinjača u zemljama EU

Figure 3 Relation of broadleaved and co-niferous species in the EU

¹ Mjerena bez kore. Sve prethodne količine izražavaju masu sa korom (tj. mjereno s korom)

Slika 4. Stojeca drvna zaliha u gospodarskim šumama u Francuskoj prema vrstama drveta u 1 000 m³ s korom
Figure 4 Growing stock in exploitable forests in France by tree species in 1,000 cu.m. over bark

Slika 5. Raspodjela vrijednosti sječe drveta 1997.
Figure 5 Distribution of the value of timber harvested 1997

razini 1994., dostigavši vrijednost 10,6 mlrd Ffrs. Drvo za celulozu zabilježilo je najveći porast, 9 % u volumenu i 12 % u vrijednosti. Vrijednost posjećenog drveta 1997. godine proizlazi iz 78 % trupaca, 16 % industrijskog drveta i 6 % ogrjevnog drva koje je bilo pred-

NETO GODIŠNJI PRIRAST SVIH DRVNIH IZVORA (bez kore, 1 000 m³)

ZEMLJA	Ukupno	Četinjače	Listače
Francuska	59 312	26 061	33 251
EUROPA	442 603	288 667	153 982
Bivši SSSR	883 619	563 288	320 331

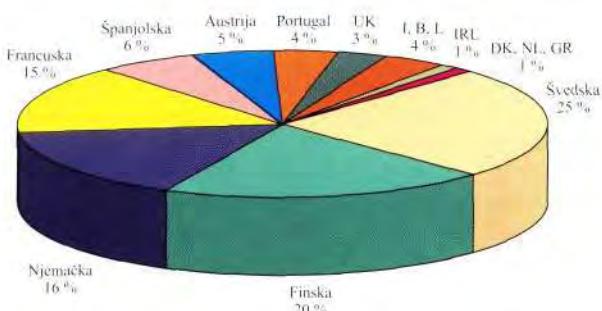
Izvor: The Forest Resources of the Temperate Zones, General Forest

metom prodaja. U 1997. najveća vrijednost proizvodnje drva postignuta je u regiji Aquitaine sa 16 % od sveukupne vrijednosti šumskih proizvoda. Na sl. 4. prikazana je vrijednosna raspodjela pojedinih skupina šumskih proizvoda proizvodnje 1997. godine.

U Europskoj uniji je 1996. godine posjećeno 211 milijuna m³ trupaca i industrijskog drveta namijenjenih pilanarstvu, preradi u furnir ili šperploče ili preradi u celulozu. S 15% u toj masi Francuska je četvrti proizvođač, iza Švedske koja je u proizvodnji sudjelovala s 25 %, Finske s 20 % i Njemačke sa 16 %. Francuska je proizvela gotovo polovicu trupaca listača unutar EU, daleko ispred Njemačke i Italije. Zahvaljujući velikoj raznolikosti svojih šuma, Francuska je ujedno treći proizvođač u EU celuloznog drveta i četvrti proizvođač trupaca četinjača. Njemačka s diversificiranim šumama, poput Francuske, ima čvrstu poziciju na tržištu trupaca četinjača, listača i industrijskog drveta. Osim njih u EU ni jedna se zemlja ne može pohvaliti sudjelovanjem do 10 %.

U ukupnim sjećama 31 milijuna m³ otpada na Francusku, od čega su 13 milijuna m³ trupci četinjača, a 8 milijuna m³ trupci listača (1996). Postotni udjeli u EU prikazani su na slikama 6, 7 i 8.

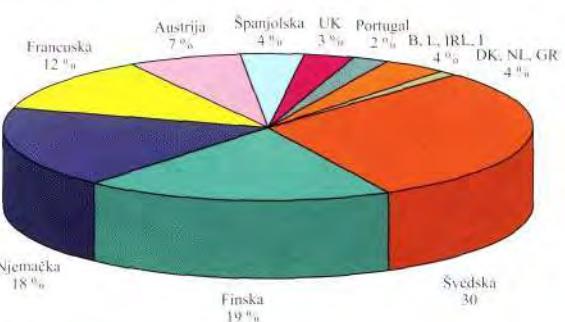
Na tako velikoj sirovinskoj osnovi logičan je dako i razvoj industrije prerade drveta u Francuskoj, koji predstavlja važnu gospodarsku granu te zemlje, iako u ukupnom bruto domaćem proizvodu šumarstvo i prerada drveta sudjeluje sa svega nešto preko 3 %, uključivši proizvodnju i preradu papira i kartona. Unatoč

Slika 6. Ukupne sjeće 1996. u EU

Figure 6 Total wood harvest in 1996 in the EU

snažnim domaćim resursima, zahvaljujući visokoj razvijenosti i raspoloživoj kupovnoj moći, Francuska je u

Slika 7. Proizvodnja trupaca četinjača 1996. u EU

Figure 7 Production of conifereous logs 1996 in EU

nekim proizvodima iz šumarske i drvoprerađivačke grane ovisna o uvozu, kako će to kasnije biti prikazano.

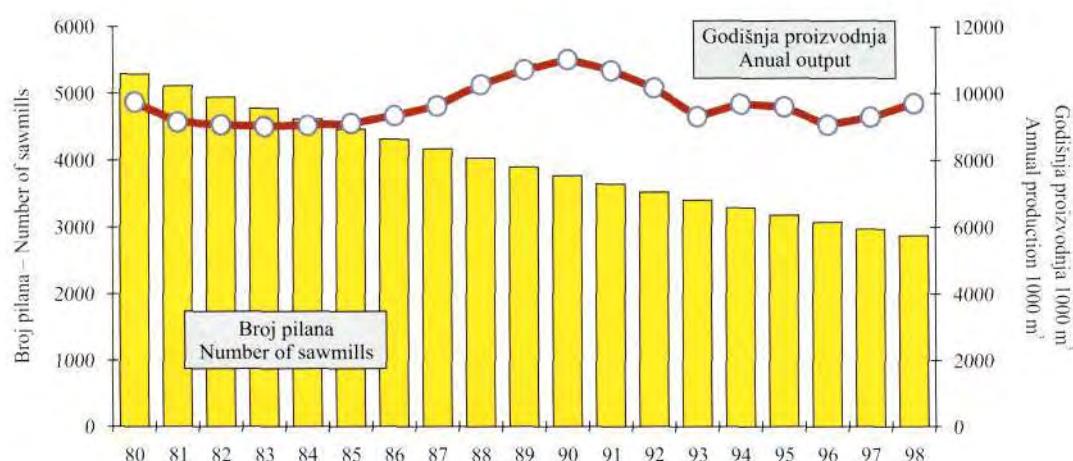
PILANARSTVO U FRANCUSKOJ

Suvremen razvoj u svim sferama ljudske djelatnosti ide nazaustavljivo prema globalizaciji, koji je očit posebno u proizvodnji ključnih proizvoda. U drvopre-rađivačkoj oblasti to su pilane, tvornice drvnih ploča te proizvodnja celuloze i papira. Tijekom posljednjih tridesetak godina sve je naglašeniji trend (i u novije doba sve ubrzaniji) okrugnjivanja u tim proizvodnjama. Samo su u Europi nastupile posebne okolnosti, jer se svakodnevno puštaju u proizvodnju sve veće i usavršenije pilane, u kojima je količina pilanskih proizvoda po zaposlenom čak stotinu puta veća od dojučerašnjih, malih obiteljskih pilana. Na slikama 8. i 9. prikazan je aktualan trend u francuskom pilanarstvu posljednjih tridesetak godina.

PROIZVODNJA, IZVOZ I UVOD DRVA, DRVNIH PROIZVODA, CELULOZE I PAPIRA FRANCUSKA PRODUCTION, EXPORTS AND IMPORTS OF TIMBER, PRODUCTS THEREOF, PULP AND PAPER PILJENA GRAĐA ČETINJAČA I LISTAČA – CONIFEROUS AND NONCONIFEROUS SAWNWOOD U 1000 m³, vrijednosti u milijunima US\$ – In 1 000 m³, values in Mill. US\$

Godina	Proizvodnja			Uvoz				Izvoz			
	Ukupno	Četinjače		Listače		Četinjače		Listače		Četinjače	
		1.000 m ³	mil. US\$								
1982	9 049	5 619	3 531	2 057	305,1	543	178,3	225	28,8	536	103,7
1983	9 005	5 588	3 418	1 892	271,2	473	142,7	209	23,9	552	104,8
1984	9 038	5 689	3 350	1 521	219,8	405	117,7	207	21,9	650	118,4
1985	9 087	5 792	3 295	1 511	209,0	458	131,4	222	23,6	665	121,0
1986	9 318	5 834	3 484	1 738	291,9	476	151,8	231	32,3	673	156,8
1987	9 612	6 061	3 552	1 897	365,8	584	218,2	255	42,0	690	194,7
1988	10 248	6 451	3 797	2 103	427,1	550	224,3	330	59,6	704	208,2
1989	10 655	6 818	3 838	1 831	389,4	577	248,2	427	69,9	781	226,1
1990	10 960	7 049	3 911	1 742	477,5	575	283,6	460	94,2	731	284,0
1991	10 974	6 904	4 070	1 757	441,9	530	256,4	399	73,7	691	273,0
1992	10 488	6 650	3 838	1 401	386,1	554	279,2	346	73,3	668	254,3
1993	9 132	6 166	2 966	1 412	302,3	429	222,9	370	68,0	675	223,6
1994	9 649	6 649	3 000	1 625	412,7	482	280,0	395	79,3	674	268,6
1995	9 848	6 827	3 021	1 562	436,8	543	318,0	386	97,0	782	287,5
1996	9 590	6 650	2 940	1 767	408,9	447	250,8	393	88,9	844	268,8

IZVOR: FAO Statistical Yearbook, 1982-1996, Forest Products, Rome

Slika 9. Broj pilana i proizvodnja u Francuskoj

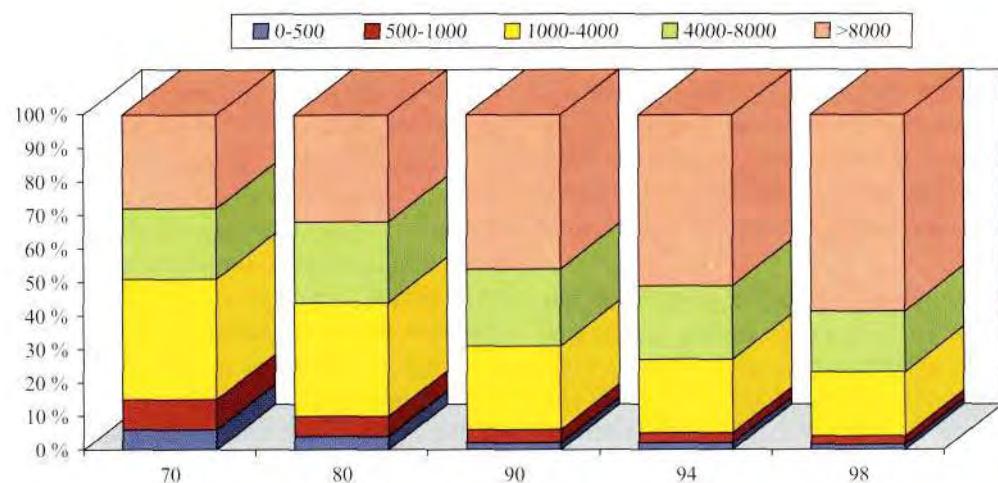
Figure 9 Number of companies and production of sawnwood in France

Godine 1998. broj pilana u Francuskoj ispod je 3.000, dok je 1970. bilo 6.800 pilana. Posljedica toga je da proizvodnja pilana koje prerađuju preko 8.000 m³ godišnje postaje većinskim. Trećina pilana prerađuje u šumi po drugima izrađene trupce, a dvije trećine uglavnom kupuju stojeće drvo od šumoposjednika.

Broj zaposlenih u pilanarstvu također je u stalnom padu. Godine 1997. bilo u pilanarstvu je u Francuskoj stalno zaposleno 17.400 uposlenika, spremu 18.600 u 1995., a 24.200 stalnih zaposlenika 1990. godine.

Izvoz pilanarske industrije ostaje ograničenim. U 1997. je on u pilanama s preko 6 zaposlenika i više bio negdje oko 2,7 mlrd Ffrs, odnosno oko 17 % njihove vrijednosti proizvodnje. Taj omjer ostao je stalnim u posljednjih dvadeset godina.

Lokacija pilana odražava lokaciju težišta sirovina. Polovica ukupne proizvodnje pilanarstva dolazi iz petnaest departmana poredanih uzduž pravca od Aquitaine prema Lyonu i Metzu (Lorraine).

Slika 10. Okrugnjavanje pilanarstva u Francuskoj
Figure 10 Concentration of sawmills in France

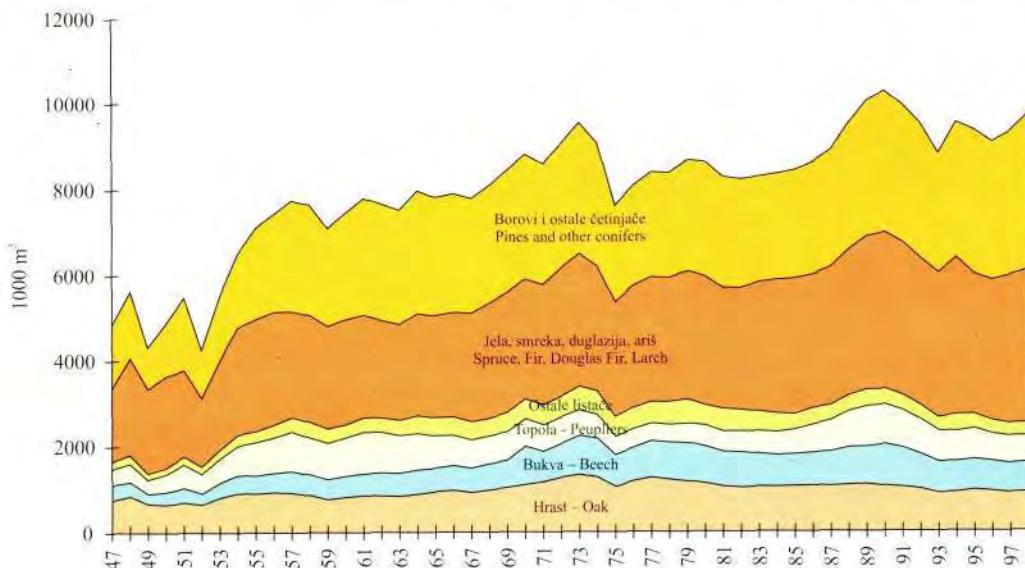
U kategoriji pilanarstva sa 6 i više stalno zaposlenih, broj poduzeća jednako se bitno mijenja kao i kod ukupne oblasti, iako je njihov broj malo stalniji. 1980. godine bilo je 1.048 tvrtki, 907 u 1985., 991 u 1990. godini, 943 u 1995., a 977 u 1997. godini. U tim poduzećima broj zaposlenih je oko 20.000, uz relativno male kolobanja u razdoblju od 1980. do 1997. Vrijednost proizvodnje se međutim, bez obzira na inflaciju u tom razdoblju (kupovna vrijednost francuske valute se

tijekom rečenih 18 godina smanjila na oko 0,55 Ffr 1997. naprama kupovnoj moći Ffr 1980 od 1 Ffr, tj. Ffr 1 Ffr₁₉₈₀ = 1,84 Ffr₁₉₉₇) povećala od 6 072 mil Ffrs₁₉₈₀ na 15 431 milijuna Ffrs₁₉₉₇). Pilanarstvo je izvozilo 1980. godine oko 11 % svoje proizvodnje, a 17 % 1997. godine. I u Francuskoj, kao uostalom i u drugim industrijski razvijenim europskim zemljama, udio novostvorene vrijednosti u ukupnom prihodu² pokazuje značajan pad: u 1980. taj postotak iznosio je 34 %, da bi 1997.

iznosio još samo 27 % s daljom tendencijom pada. Ako novostvorenu vrijednost kao brojnik usporedimo s investicijama u francuskom pilanarstvu, dobijamo postotak investiranja, koji pokazuje lagani rast, od 13 % 1980., 12 % godine 1985., 16 % godine 1990., 14 % godine 1995. i 15 % godine 1997. Taj pokazatelj nije

zavisan samo o učincima te industrije, već odražava i konjunktturnu situaciju, koja je promatralih godina bila vrlo kolebljiva.

Naime, devedesetih godina dolazi do dalekoistočne gospodarske krize, koja je izazvala brojne poremećaje, pored svih oblasti, i u pilanarstvu. Tako su npr. prestale

Slika 11. Proizvodnja piljene građe u Francuskoj 1947-1996

Figure 11 Production of sawnwood in France 1947-1996

s radom mnogobrojne pilane na zapadu SAD, što se odrazilo na sveopću konjunkturu, kako piljene građe četinjača, tako i listača, jer su gotovo preko noći prestale prodaje u Japanu. Ta je kriza ujedno pokazala koliko je Japan zapravo važan čimbenik svjetskog gospodarstva, te da je Europa, zbog snažnih međusobnih gospodarskih veza, barem kružu devedesetih, izdržala bez nekih značajnijih poremećaja, što ne znači da će se to uvjek dešavati.

Zahvaljujući oživljavanju tražnje u građevinarstvu, proizvodnja piljene građe četinjača počela je ponovno rasti od 1997. Godine 1998. proizvodnja iznosi 7,2 milijuna m³ piljene građe četinjača (1996. godine 6,5 mil. m³, 1997. godine 6,8 mil. m³), dok proizvodnja piljene građe listača pokazuje stagnaciju (1996. godine 2,56 mil. m³, 2,50 mil. m³ 1997. godine, a 2,51 mil. m³ 1998. godine). Proizvodnja piljene građe listača se u razdoblju od 1985. do 1990. približavala količini oko 3 milijuna m³. Godine 1998. samo je u piljenoj građi bukovine zabilježen porast, zahvaljujući izvozu u jugoistočnu Aziju. Francuska na taj način od 1996. godine izvozi više piljene građe bukovine od piljene građe hrastovine, vrste koja je inače bila vodeća listača pri izvozu. Unatoč tom, u izvozu piljene građe listača ostaje inferio-

ran rezultatima s početka devedesetih godina. Proizvodnja piljene građe četinjača kretala se osamdesetih godina u Francuskoj između 5 i 6 milijuna m³. Najveći porast zabilježen je kod primorskog bora. Kako je rečeno, izvoz piljene građe četinjača je u porastu.

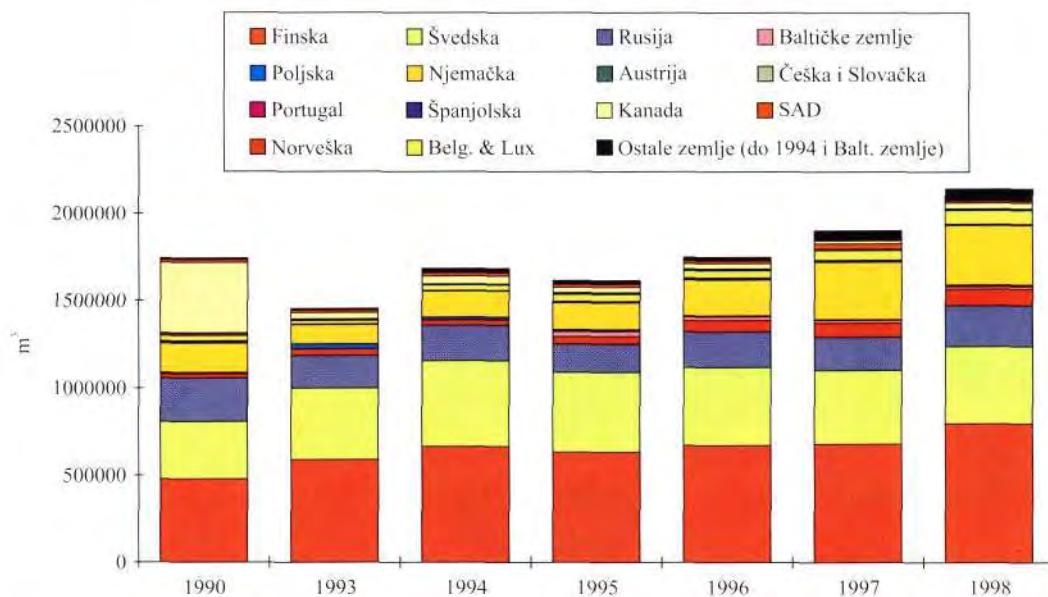
Proizvodnja piljene građe četinjača usredotočena je u nekoliko departmana, polovica nacionalne proizvodnje nalazi se unutar deset departmana, uglavnom u Landes te na istoku zemlje, dok je glavna koncentracija pilanske prerađe listača na sjeveroistoku zemlje, ali je ravnomjerljivo raspodijeljena diljem cijele zemlje.

Unatoč velike proizvodnje iz vlastitih šumskih izvora, Francuska je značajan uvoznik piljene građe četinjača. Kako je već rečeno, oživljavanje konjunkture u građevinarstvu odrazilo se i na količine uvoza piljene građe četinjača, 1995. godine uvezeno je 1,62 milijuna m³, a 1998. godine 2,14 milijuna m³. U ukupnom uvozu Francuske 85 % svekolikog uvoza dolazi iz Finske (oko 0,8 mil. m³) Švedske (0,441 mil. m³), Njemačke (0,342 mil. m³) i Rusije (0,234 mil. m³). Pad uvoza piljene građe četinjača iz Sjeverne Amerike nastavlja se tijekom cijelog razdoblja od 1995. do 1998., iako je npr. pojedinačno uvoz kanadske piljene građe četinjača iz Britanske Kolumbije porastao.

² Novostvorena vrijednost je društveni proizvod, a udio te vrijednosti u ukupnom prihodu ili društvenom proizvodu je postotak dodane vrijednosti, value added. To je dakle ukupna vrijednost nekog proizvoda ako se od nje odbiju materijalni troškovi.

Cijene piljenoj građi. U 1999. godini nije došlo do povećanja cijena unatoč održanoj razini tražnje, tako da su cijene piljenoj građi četinjača posvuda, pa i u

Francuskoj, ostale nepromijenjene. Te je godine tražnja za građom za konstrukcije, javnim gradnjama materijalom za pakiranje bila je zadovoljavajuće živahna,

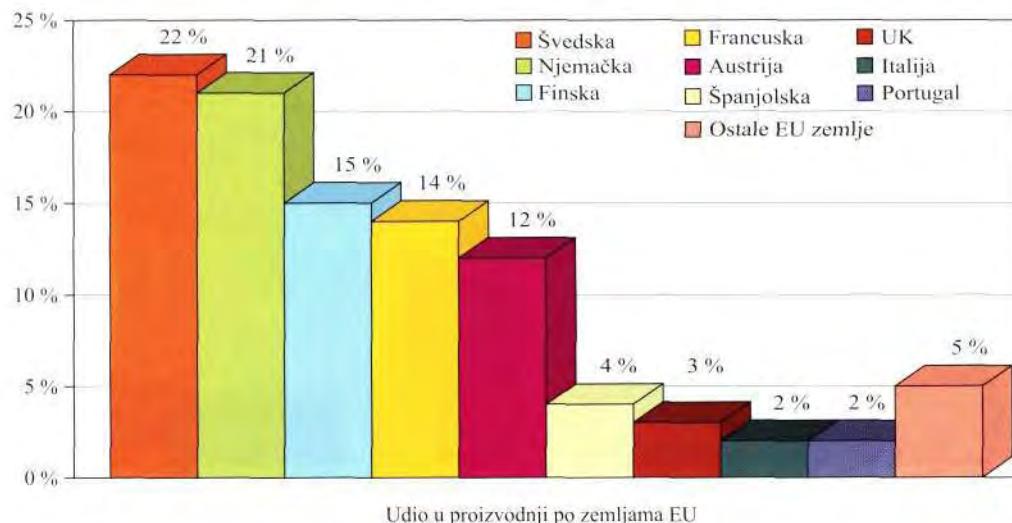
Slika 12. Uvoz piljene građe četinjača u Francusku u m³

Figure 12 Imports of coniferous sawnwood to France in cu. m.

tako da su pilanski kapaciteti bili gotovo u potpunosti iskorišteni. Zalihe piljene građe, inače u Francuskoj nikađa visoke, gotovo da nisu postojale. Malena stopa inflacije navela je međutim različite korisnike na oprez pri nabavkama svojih primarnih sirovina, bilo da se radi o trupcima ili pak o piljenoj građi za dalju prerađu. Lunci supermarketa i masovne prodaje izvode međutim silan pritisak na cijene na tako atomiziranu industriju kakvo je pilanarstvo. Okrupnjavanje pilanarstva o kojoj je ranije bilo riječi, logična je posljedica ovakvih tržišnih kretanja, iako i ono ne napreduje tako brzo

kao što je to slučaj posebice u skandinavskim i drugim europskim zemljama.

Cijene piljenoj građi hrastovine nemaju izgleda koristi od povoljne tražnje. Ustvari, pilanari su jedva uspjeli povećanjima cijena pokriti porast troškova sirovina, o čemu je također bilo riječi. Proizvodnja raste već drugu godinu, uglavnom za potrebe namještaja i obnavljanja zgrada. Glede tražnje hrastove piljene građe mnogo su pomogle marketinške akcije oko dizajna i suvremenije uporabe, posebice u proizvodnji prozora, gdje se promovira mješavina hrastovine i aluminija.

Slika 13. Ukupna proizvodnja piljene građe u EU 1997. g.

Figure 13 All sawnwood production in the EU 1997

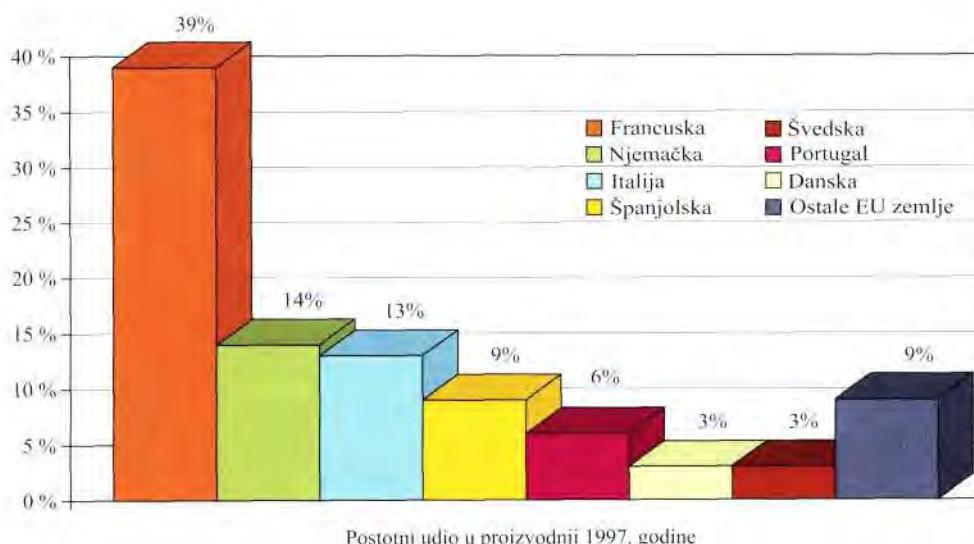
Tražnja za bukovom piljenom građom je zadovoljavajuća, posebice stoga što je tražnja iz Kine ostala visoka, čak i u vrijeme istočnoazijske krize u Japanu.

Cijene ostalih vrsta drveta i sortimenata uglavnom su uz manje promjene približno stalne već skoro pet godina. To dakako ovisi o mnogobrojnim čimbenicima, a i o činjenici da je piljena građa ostalih listača, barem što se Francuske tiče, minorna.

Francusko pilanarstvo u EU. U EU proizvodilo se 1997. godine 71 milijun m³ piljene građe. Ta masa usredotočena je 83 % na svega pet zemalja: Švedska, Njemačka, Finska, Francuska i Austrija. U ukupnoj proizvodnji piljene građe listača i četinjača, Francuska je četvrta, ali je u proizvodnji piljene građe listača prva, zauzimajući čak 39 % od ukupne proizvodnje piljene građe listača.

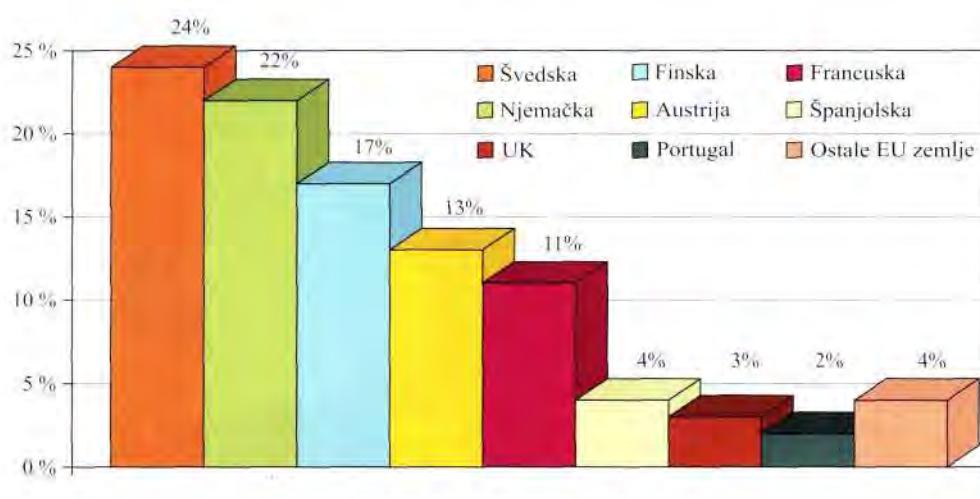
U Europskoj uniji je 1997. godine proizvedeno 7,6 milijuna m³ piljene građe listača, od toga 3 milijuna m³ ili 39 % otpada na Francusku, drugo mjesto pripada Njemačkoj s nešto preko 1 mil. m³, treće Italiji s nešto ispod 1 mil. m³, itd.

Iste godine je u EU proizvedeno 63,6 mil. m³ piljene građe četinjača. Prvo mjesto po proizvodnji (24 %) pripada Švedskoj, koja je proizvela 15,3 mil. m³ piljene građe, druga je Njemačka (22 %) s proizvodnjom nešto ispod 14 mil. m³, treća je Finska (17 %) s proizvodnjom nešto ispod 11 mil. m³, četvrta Austrija (13 %) s proizvodnjom oko 8,3 mil. m³, dok je Francuska četvrta (11 %) s proizvodnjom oko 7 milijuna m³, koje slijede ostale zemlje EU.

Slika 14. Proizvodnja piljene građe listača u EU 1997.

Figure 14 Production of broadleaved sawnwood in EU 1997

Slika 15. Proizvodnja piljene građe četinjača u EU 1997.

Figure 15 Production of coniferous sawnwood in EU 1997

SUMMARY: France is ten times more spacious than Croatia, and has twelve times larger population, but French forests by their autochtonity and their closeness to natural similar to those in Croatia, nevertheless the proprietorship differs greatly (About 74 % of French forests are in private hands). More than one quarter of land is covered with forests, two thirds of them being broadleaved species.

Growing stock all timber sources comprises 1,8 billion cu. m., and annual cut reaches about 48 million cu. m., which is tremendous base for development of timber industries, which by their conception and modernness more and more resemble to the most modern ones. One of the first signs are new mills with large capacities and high percentage of utilisation of timber.

France participates in the total annual cut in the EU with 15 %, but is leading among EU countries in production of broadleaved logs.

As highly industrialised and developed country, enjoying high standard of living, France is deficitary in many items of the timber industry products, trend which is to continue, since regardless of great improvements in tending and exploiting forests, the deficit can't be, obviously, compensated from national sources.

Key words: Percentage of forest cover – Growing stock – Increment and cut – Lumber operations – Sawnwood coniferous and hardwood – Production, exports and imports of lumber.